

PLÁNOVÁNÍ VÝUKY

aneb první krok pro úspěšnou výuku

Projektování a plánování

- jedná se o první krok každé uvědomělé lidské činnosti
- velký rozdíl mezi západní Evropou a postkomunistickými státy střední Evropy
- rozlišujeme plánování na:
 - MAKROÚROVNI (RVP, Národní strategie ...)
 - MIKROÚROVNI (tematický plán, příprava na vyučovací jednotku, ...)
- lze členit i podle času (na jakou dobu se tvoří):

prognózy

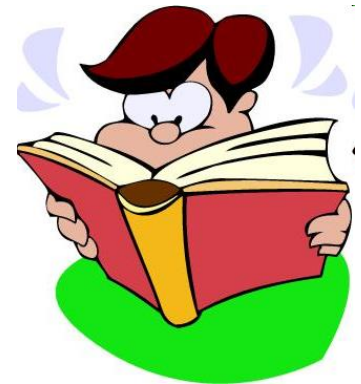
střednědobé plány

krátkodobé projekty

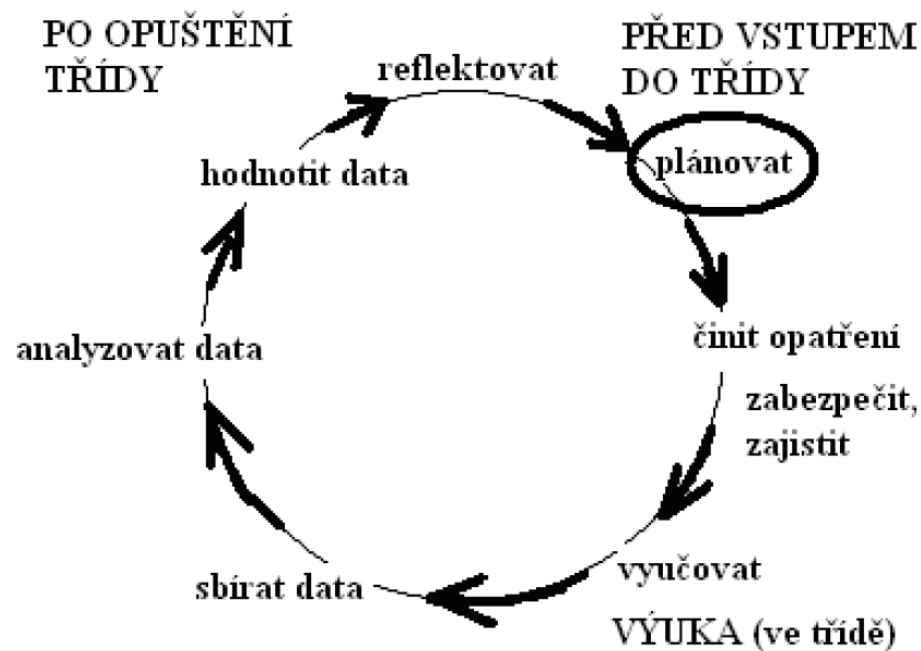
Základy plánování výuky dobrého učitele

- dobrý učitel věnuje dostatek času a své mentální kapacity promýšlení a plánování učebních cílů, jejich uspořádání a vzájemných vztahů
- dobří učitelé hledají informace a propojují učivo se zkušenostmi žáků
 - = při plánování berou v úvahu náměty a specifika žáků
- nejdůležitější otázky:
 - **JAKÉ jsou cíle výuky? CO se mají žáci naučit? JAK se to mají naučit?**
 - dále: Jak využívat a strukturovat čas? Jak organizovat činnost ve třídě? Jaké použiji pomůcky?

Základy plánování výuky dobrého učitele

- je individuální činností
- plánování patří mezi základní kompetence učitele

Kroky při plánování výuky

- studium KURIKULÁRNÍCH DOKUMENTŮ
- STUDIUM UČEBNIC
- ZAJIŠTĚNÍ POTŘEB ŽÁKŮ
- tvorba ČASOVĚ-TEMATICKÝ PLÁNŮ UČIVA
- PŘÍPRAVA NA KONKRÉTNÍ VYUČOVACÍ JEDNOTKU

[Tematický plán učiva]

- vychází z vyšších plánovacích dokumentů
- formulují se zde konkrétní představy o výuce ve školním roce = vždy na 1 š. rok
- stanoví
 - tematické celky a počty hodin
 - vhodná i formulace hlavních výukových cílů, který je zde formulovaný tím, co žák na konci roku (tématu) umí, resp. jaké kompetence si osvojil, dále i mezipředmětových vazeb
 - vhodné i plánování pomůcek, pokusů, exkurzí
- může být zpracován individuálně či v kolektivu např. o v rámci oborové komise
- schvalován ředitelem školy
- bere se zde zřetel na specifika dané třídy, ale i vybavení učebny
- neměl by být konstruovaný jen na základě osnov či učebnice (častá chyba), ale podle reálných potřeb a specifík žáků daných tříd

Celoroční rozvržení učiva zeměpisu – časově tematický plán

Škola:
třída:

vyučující:

hodinová dotace – 66 vyučovacích hodin

Měsíc (hodinová dotace)	Tematický celek	hod.	Poznámka
Září (6 h)	▪ Proč se učím zeměpis, obsah učebnice, nad stránkami učebnice (jak budeme s učebnicí pracovat).	1	Exkurze planetárium Praha
	▪ Naše planeta je součástí vesmíru	1	
	▪ Tvar a rozměry Země	1	
	▪ Určování zeměpisné polohy	1	
	▪ Země v pohybu	2	
Říjen (7 h)	▪ Jediná přirozená družice Země	1	Zeměpisná cvičení a pozorování v terénu
	▪ Opakování	1	
	▪ Co je to mapa?	2	
	▪ Jak mapa vzniká?	1	
	▪ Práce s mapou	2	
Listopad (7 h)	▪ Opakování	1	
	▪ Výprava za poznáním přírody naší planety	1	
	▪ Po čem šlapeme	1	
	▪ Putující kontinenty	1	
	▪ Jak se rodí hory	1	
	▪ Jak vznikají ostrovy	1	
	▪ Bez vody není život	1	
Prosinec (6 h)	▪ Atmosféra – vzdušný obal naší planety	1	
	▪ Deštník, sluneční brýle nebo rukavice?	1	
	▪ Kdo nás živi?	1	
	▪ Proč u nás nežijí lední medvědi?	1	
	▪ Polámi kraje	1	
	▪ Tam, kde jsou stromy vysoké jako tráva	1	
Leden (7 h)	▪ Vzhůru do lesů!	1	
	▪ O krajině slavných indiánských časů	1	
	▪ Krajina olivových hájů	1	
	▪ Komu stačí kapka vody	1	
	▪ Kde jsou jen dvě roční období?	1	
	▪ Vlhký zelený ráj	1	
	▪ Království hor	1	

nejčastější typ tematického plánu

PŘÍPRAVA NA VYUČOVÁNÍ

- je pro každého učitele povinná
- je zcela individuální a plně v kompetenci učitele
- učitel si promítá celou vyučovací jednotku a přitom okamžitě provádí její úpravy tak, aby odpovídala jejich záměru
- **MYŠLENKOVĚ VELMI NÁROČNÁ ČINNOST**
= vhodná písemná podoba

[Typologie přípravy na výuku]

dle Rys, 1975

- I. typ
 - tzv. BLESKOVÁ PŘÍPRAVA
 - učitel si odpovídá na otázky:
 - CO? a JAK?
- II. typ
 - nejčastější typ
 - otázky: CO JIŽ BYLO?
ČEHO CHCI DOSÁHNOUT?
JAK A ČÍM TOHO DOSÁHNU?
JAKÉ BUDE MÍT TATO HODINA POKRAČOVÁNÍ?

■ III. typ

- je typem nejnáročnějším
- hovoříme o tvorbě DIDAKTICKÉ ANALÝZE UČIVA
- otázky na:
 1. CÍLE
 2. PROSTŘEDKY, KTERÝMI CÍLE DOSÁHNU
 3. ZVLÁŠTNÍ DIDAKTICKÁ HLEDISKA
 - předběžné znalosti, analýza obtížnosti, jak aktivizovat žáky, zajištění časové a obsahové kontinuity, zajištění individuálního a diferencovaného přístupu k žákům ad.
 4. VÝCHOVNÉ MOŽNOSTI
 5. ORGANIZACI VYUČOVACÍ JEDNOTKY
 6. ČASOVÝ PROJEKT VYUČOVACÍ JEDNOTKY
 7. REALIZACI PŘÍPRAVY

-
- A large black left bracket and a large yellow right bracket are positioned at the top of the slide, with a thin yellow horizontal line extending between them across the width of the page.
- každý by si měl udělat svůj vlastní systém přípravy na hodinu
 - předkládané příklady (v semináři, v učebnicích, na internetu) jsou pouze modely
 - vždy by si měl však učitel odpovědět na zmíněné otázky a řádně si hodinu promyslet do co možná nejmenších detailů a i možnými variantami
 - v přípravě aktivit by vždy měly převažovat aktivity žáků nad aktivitami učitele